

A 2011
31472/c

ДУЙСЕНБЕК ҚАЖАЛБАЕВ

Тандамалы
әлөңдер
жынағы

2

А 2011/3147к

Дүйсенбек ҚАНАТБАЕВ

Таңдамалы
өлеңдер
ЖИНАҒЫ

2
ТОМ

ҚАЗЫҒҰРТ
АЛМАТЫ
2011

МАЗМҰНЫ

«Кімге керек бұл көкірек...».....	3
Шық.....	4
Сөз құны.....	5
Үйрен, бала.....	6
Мақсат анық, ой анық.....	7
Махаббатты от дейді.....	8
Ертегі айтып жұбатсам ба.....	9
«Кім бар дейсің тамсанбайтын...».....	10
«Сұлулықта, көрік те...».....	11
Жон-жотаға жұпар иіс жамырап.....	12
Бозторғай.....	13
Айдында жүзген аққу жыр.....	14
Мұз дулыға.....	15
«Туған жер үшін киелі...».....	16
«Құм ішінде жұпар иіс тұнып тұр...».....	17
«Нөсерден соң...».....	18
«Көктемнің сырын ұққан жұрт...».....	19
«Қиянды кезген самалдың...».....	20
Тізгінді тартпа, шабандоз.....	21
«Тер шыққан сайын өрлеген...».....	22
Құм жыры.....	23
«Маңғыстау, түспен аттан мен...».....	24
«Үстірт үсті үскірік, ала құйын...».....	25
«Тып-тыныш теңіз айдыны...».....	26
«Әлмәмбет, аға геолог...».....	27
Құйындар, биік құйындар.....	28
Күретамыр.....	29
Теңізге қарап.....	-

«Өкпелеуге жоқ негіз...».....	30
Түйе.....	—
Құралай салқыны.....	31
Көкірегі дүниенің күмбірлер.....	32
Құлын.....	33
Айлы соната.....	34
«Баяғыда болған дейді Құлбарақ...».....	35
«Бүгін тағы таңсәріден тұрамын...».....	36
Көне қоңырау.....	37
«Күй шанаққа қонса шабыт киелі...».....	38
Жыршы.....	39
Қараңғыда.....	40
«Кеңістікті қағаздайын қақ бөліп...».....	41
Қыс.....	42
Сәлем хат.....	43
Бастаңғы.....	44
Жақсы болды-ау.....	45
«Есіктің алды қасқа жол...».....	46
«Көкжиегім – жиегіндей кесенің...».....	47
Наз.....	48
«Білемін деген бір бетсіз...».....	49
«Тыңда, тыңда жұлдыздарым...».....	50
«Бір балақай көк өрім...».....	—
«Түрің жоқ айыл жиятын...».....	51
«Батты жанға, анажан...».....	52
Құрау көрпе.....	53
«Мен сені ренжітсем, жаным анам...».....	54
«Ел біледі, ақынды ел біледі...».....	55
«Найзақара...».....	56
«Бәрі жақсы...».....	57
«Болса екен деймін төрім кең...».....	58
«Қызық үшін...».....	59
Құс атуға барғанда.....	60
Ай жүзеді.....	62
Әри-әйдау.....	63
«Қырмызы гүл, қызғалдақ қызыл ерін...».....	—
Далақбай.....	64
«Күз бойы нәзік сыбызғы...».....	—
Қалкатайдың ауылы.....	65

«Жадымдасың жас күнім, жадымдасың...».....	—
Туған жер.....	66
Ұлтқа тілек.....	68
Бекет ата бейіті басындағы толғаныс.....	69
Оралманға ода.....	70
Жайықтың үстіндегі жаңа көпір.....	71
Кісі шөп пен қыркұлак.....	72
Мысықтірлік	73
Сарайшық зары	74
Махамбет майданы.....	75
«Жаңа Өзенім, жан Өзенім, Өзенім».....	77
Қайран шешем, ел Анам	78
Арамзаның арланы.....	79
Көшкентау	80
Рөл	81
Мұрт жайында баллада.....	82
«Бассүйекті қылған несі колжаулық».....	83
«Өз еркінде, келіс мейлі келіспе...».....	—
Жол жыры	84
Өң мен түс	86
Күй	87
Қос мекен	88
Біреу.....	89
Қайран ҚазМУ.....	90
«Төрдегілер, төрелік айт...».....	92
Меңдуана	93
Алпысыншы жылдар әуені.....	94
Қызыл нар	96
Қос көбелек	98
Бозқоян	99
Айгөлек	100
Нәсер.....	102
«Шетсіз-шексіз мынау...»	103
«Үстірт үсті үскірік»	104
Құлын	105
«Мен сенің ақ сүтің ем».....	106
Жылқылар кісінескенде.....	107
Жаяу Мұса	—
«Азынаған күзде мен».....	108

«Қарағым-ай, сені де...».....	109
«Мен қартамыс емеспін».....	110
«Өтті бастан талай азап...».....	111
Баукеспе	—
Балаяқ	112
Қарабаланың майданға аттанарда айтқан әні.....	113
Түнде.....	114
«Сары жара денемде...».....	115
Есею	126
Саша	117
Жыртық үйдің ішінде.....	118
Жарты нан.....	119
«Күн күйіп тұр...».....	120
Көрдемше	121
Үрей	122
«Япыр-аудеймін...».....	123
Еске алу	124
Бір уыс топырақ	125
«Бар адамзат күлсе...»	126
Жердің жүзі тозар еді	—
«Ұмыт болған бір сөз...»	127
«Мынау неткен құнарлы...».....	128
Байқоңыр балладасы.....	129
«Қызықтадым құба таңның...».....	130
Тағдыр.....	—
Қоян жымы.....	131
«Жусанды жон...».....	—
Оразұшқан.....	132
Құм ішінде.....	133
«Байқасаң құрбым...».....	134
Шулы өзен.....	135
Өтеді күндер.....	136
Хантәңірге қарап	137
«Жадырап жатыр...»	138
Қанатты жылдар сусылы	139
«Ол жатқанда...»	140
Дуэль	141
«Қарлығаш қарлығашқа».....	142
Борыштымын	143

Махаббат аралы (<i>топтама</i>).....	144
«Даласымен өтсе де көп аза-көш...».....	154
Қысқы прелюдия.....	155
Жартастағы жазу.....	156
«Сұрапылға кеуде тосқан асқардай...».....	157
«Азаттықты ән қып, жыр қып...».....	—
«Қалам ұстай алғанның ірісі мен ұсағы...».....	—
«Қолыңда бар немерелер...».....	158
«Келіспей тұр жырым онша...».....	159
Ақбота.....	160
Шағадам. «Көкжол» бейіті.....	—
Мүшәйра.....	161
Күз-күзем.....	—
«Бітпей-ақ койды-ау тағдыр сынағы...».....	162
«Көкірекке толып қайғым...».....	—
Су жылқысы.....	163
«Интернатта оқыған...».....	164
«Өмірге келгеннен соң...».....	—
«Құдайым-ай, құлы болмай құлқынның...».....	165
«Қалмау үшін ұтылып...».....	—
«Қазақ үшін мақсатты той «Тілашар»...».....	166
«Туардай-ақ бір бақыт...».....	—
«Тағдырға арыз жаздым мен...».....	167
Төлен досқа тойтост.....	169
Қош, поэзия.....	171
Сағыныш шөлі.....	172
Махамбет – 200.....	173
«Қожамсынып әлемге...».....	174
Әзілге әзіл.....	175
Дилемма.....	—
Экспромт.....	176
«Тауықсыз да таң атады, әрине...».....	177
«Қыс ортасы. Мынау неткен жылылық...».....	—
«Жамандыққа сені ешкім кимаған...».....	178
«Өзіме ғапыл айтамын ақыл...».....	179
«Аяулым-ай, айналайын үлгіңнен...».....	—
Үміт үлі.....	180
Жаңа жазған ескі әуен.....	181
«Ұяты жоқ әлдекім...».....	182

«Ірі менен ұсақтың...».....	—
«Жатып алмай сілейіп...».....	183
«Қайрылмай кеткен жылдарым...».....	184
«Ойран көшім дегенде ойран көшім...».....	185
«Не керек әрі тілеу, бері тілеу...».....	186
«Тірі жүрген ақынның қадірі жоқ...».....	187
Оптимистік әуен.....	—
Ежелгі дән.....	188
«Есіктің алды екі тал...».....	189
Россия, Ресей.....	190
«Аяулы әкем, қаяулы әкем...».....	192
«Әркімге бір ұнау – мін...».....	193
«Алмасаң да есепке мен керекпін...».....	—
«Бір мін жоқ қазақ түрінде...».....	194
«Балталаса бұзылмайтын ұйқасты...».....	—
«Айналайын, ауыл-ай, табынғанда өзіңе...».....	195
«Қуат кетіп барады бойымдағы...».....	—
«Жүрегіміз жырлайды...».....	196
Дәріс.....	197
«Заман қандай, заң қандай, адам қандай...».....	198
«Көбелек-ай, жібек қанат көбелек...».....	199
«Опалы ой айтсам-дағы ондалап...».....	—
«Өректігіп өресін...».....	200
Оң қол.....	—
«Жүйкем менің жалаңаш...».....	201
«Рас-рас төбенің тау болмасы...».....	—
«Көлшік те емес, теңіз қылып көз жасын...».....	202
«Қайда жүр Есенғали Раушанов...».....	203
«Жатпай-тұрмай бала сұрап Құдайдан...».....	204
«Көрінген қор болған қайран өлең...».....	205
«Байлыққа жұрт лап қойғанда шетінен...».....	—
Жалғыз мола.....	206
«Кеткеннен соң рәтибенің беделі...».....	—
«Қаштың ба сұрқылтайдан...».....	207
«Ақындықпен, қазақтар, ойнамандар...».....	208
Қазіргі қазақ әйелінің бесік жыры.....	209
Қаражілік.....	210
«Ақшаң болса қалтаңда...».....	211
«Жасап жагыр Ұлы тойын...».....	212

«Сенен гөрі мен баскалау бейбакпын...».....	—
«Дүниені дірілдеткен әккі жау...».....	213
«Өзіңді ерек санама...».....	—
«О, махаббат, тыңда бұны қорланбай...».....	214
«Қайтемін күдік артып санама құр...».....	—
«Шаңырағы ылғи шұғылаға қараған...».....	215
Руна.....	216
«Комментатор Масғұтов, кешір мені...».....	217
«Тойотадан түсіп жатыр Байбота...».....	218
«Көшесінде Масанчы...».....	—
Алатауға ақ тілеу.....	219
«Далшын жатқан далам-ай...».....	220
«Алуашқа кім тиді...».....	—
Сол бір сәт.....	221
Елбасымыздан ең жасымызға дейін.....	222
Келеді қазақ.....	225
Күнайдар.....	226
Ақ сандық, көк сандық.....	227
Атажұртқа.....	230
Жәдігер.....	231
Айдалада алай-дүлей ақборан.....	232
Ыза.....	233
«Қазақ қызы Айжанар...».....	234
Адалдық.....	235
Кредо.....	236
Қонақ үй.....	—
Ертіске барғанда.....	237
Арыз.....	238
«Қыс келді де...».....	239
Көкжиек.....	240
Құрбашы.....	242
Мақтаарал.....	243
Қамшы.....	244
Наурызтал.....	245
Әуезов күні.....	246
«Алдамшы дәм азды-кем...».....	248
«Біздің үйдің жанында...».....	—
«Ішірткісін өздері беріп алып...».....	249
«Күн алаулап көктемде...».....	—

«Көп сөйлейтін адам да бір...».....	250
«Бір әйел бар, ол шырағдан секілді...».....	—
«Тумай жатып түл болған...».....	251
«Жұлыныммен жүгірді ме бір діріл...».....	252
Графомания.....	253
«Келмейді елге жамандық бірі әсте бірінсіз...».....	254
«Ескі жырдың кей жолдары жоғалған...».....	255
«Өмір – құлаш жазғанға...».....	256
«Өмірімді келістіре алмадым...».....	257
«Оқасы жоқ, көрмесең көрмей-ақ қой...».....	—
«Тым қараңғы секілді түнім менің...».....	258
«Мен шөлденмін, әбден-ақ шөліркедім...».....	—
«Болғай енді, ақыным, сөзің оңды...».....	259
«Намазға есті жығылса...».....	—
Көкек.....	260
Біреу.....	261
«Өз еркінде, келіс мейлі келіспе...».....	262
«Не болды бұл заманға...».....	—
Ақын мен Ана.....	264
«Ақ ниетті, ер жүрек...».....	265
«Көзге түртсең көрінбейтін қараңғы...».....	—
Кемпіршуак.....	266
«Сергелденге салып қойған тағдыр-ай...».....	—
Ю. Никулинге.....	—
Елана.....	267
Күй тартыс.....	268
Қысқы кеш.....	277
Елібай.....	287
Дикан туралы аңыз.....	301
Үш батыр.....	304
Әуселең биік, әлеумет.....	308
Ақ жаулық жайлы әпсана.....	311
Майдан құрбанының монологы.....	314
Қос аққудың неке биі.....	315
Түнгі идиллия.....	316
Қарақу.....	—
Сораң.....	317
Алма.....	318
Әйел заты.....	319

Өтеді күндер.....	320
Баянға.....	321
Жастарға автограф.....	—
Алқызыл орамал.....	322
Саз.....	323
Бәтима.....	324
«Бота көзді бойшаңым-ай...».....	325
Айым.....	326
Ақбоз, көкбоз.....	327
«Сен отырсың терезенің алдында...».....	329
«Қандай едің сең балауса шағында...».....	330
«Сен менің қасымдасың, қасымдасың...».....	—
«Бастағы ерік болмады берік...».....	331
«Кетем алыс... білем саған қиын ол...».....	332
«Таң алдында, көз жетпейтін қиянда...».....	333
«Көктемнің баяғыдай кеші нұрлы...».....	334
«Хат жазыпсың көздің жасын бес төгіп...».....	335
«Қоштасарда үлкен жолдың алдында...».....	336
«Сенсіз де өмір сүремін!» демедің бе?».....	337
«Естілгенде сенің аяқ басқаның...».....	338
«Атар таңның алқымында барсың сен...».....	339
«О, махаббат, кеудемдегі асыл ән...».....	—
«Аспан төрі тап-таза...».....	340
«Әлде айқас, әлде асқақ жыр тілеп...».....	341
«О, махаббат, кешір менің кінәмді...».....	342
«Қайтейін, махаббаттың таңы үскірік...».....	343
«Күн шығады май тамып әр тінінен...».....	—
«Қызықтан жүрмесем де кенде қалып...».....	344
«Көріп пе едің сартікен мен сораң өскен өлкені...».....	—
«Талаураған мынау күннің түсіне...».....	345
«Шырқау көкке шықсаң-дағы бұлдырап...».....	—
«О, гүлдер, сергек сезім тұнып тұрған...».....	346
«Айлы түні Алматының...».....	—
«Кеп-кешегі көктемімді аңсаймын...».....	347
«Көріп тұрмын, ыдырады ақша бұлт...».....	348
«Білмеймін күліп, қуанып...».....	349
«О, наз-көрік, падишасы жанымның...».....	350
«Жолаушы мәз алып аспан астында...».....	351
«Алыс-алыс жағалауды аңсаймын...».....	352

«Көрген түстей... поезд жайлап козғалды...».....	353
«О, махаббат, жеңдің мені!...».....	354
«Бұл махаббат тамұқ па әлде жұмақ па...».....	355
«Сен күлгенде канат қағып ардақты ән...».....	—
«Құйқылжытып құстар сайрай бастады...».....	356
«Домбырамды әпер маған, сөйлесін...».....	357
Махаббат маусымы.....	—
Қауырсын қалам.....	358
Айтындар бір ертегі.....	359
Жұмбақ.....	360
Түйе.....	—
Марка.....	—
«Ақша қар алғашқы...».....	361
Мұнара.....	—
«Кешікпей-ақ күз келді...».....	362
«Аспан, аспан, ақ аспан...».....	—
«Ерте, ерте, ертемен...».....	363
Доп.....	364
Бесік жыры.....	—
Мұғалім.....	365

